

OTSUS

taotluse rahuldamata jätmise kohta

23.08.2023 nr 11.2-36/23/1073

Majandus- ja taristuministri 03.10.2014 määruse nr 85 „Transpordi infrastruktuuri arendamine perioodil 2014–2020“ (edaspidi *meetme määrus*) ning haldusmenetluse seaduse § 44 lg 2 ja 4, 43 lg 2 ja 62 lg 5 alusel ning võttes arvesse Transpordiameti Lõuna osakonna juhataja teehoiuteenistuse direktori ülesannetes 28.07.2023 esitatud taotlust nr 1.7-5/23/11382-19 haldusmenetluse uuendamiseks ja finantskorrektsiooni otsuse kehtetuks tunnistamiseks, **Riigi Tugiteenuste Keskus** (edaspidi *rakendusüksus*):

otsustab:

jätta rahuldamata Transpordiameti (registrikood 70001490, aadress Valge 4, 11413 Tallinn; edaspidi *taotleja*) 28.07.2023 esitatud taotlus projekti nr 2014-2020.10.01.18-0046 „Riigitee nr 11 Tallinna ringtee Luige-Saku lõigu rekonstrueerimine“ raames läbiviidud haldusmenetluse uuendamiseks ja Riigi Tugiteenuste Keskuse 07.02.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.2-36/23/262 kehtetuks tunnistamiseks.

1. Rakendusüksuse põhjendused

Transpordiamet esitas rakendusüksusele 28.07.2023 taotluse haldusmenetluse uuendamiseks ja Riigi Tugiteenuste Keskuse 07.02.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.2-36/23/262 kehtetuks tunnistamiseks. Nimetatud finantskorrektsiooni otsusega tunnistati Transpordiameti (edaspidi *toetuse saaja* või *hankija*) projektis „Riigitee nr 11 Tallinna ringtee Luige-Saku lõigu rekonstrueerimine“ mitteabikõlblikuks 554 704,29 eurot.

Taotluse esitamise ajendiks on Riigikohtu 28.06.2023 otsus nr 5-23-2, millega tunnistati põhiseadusega osaliselt vastuolus olevaks Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määrus nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 25 lõige 5. Riigikohtu otsusele tuginedes leiab taotleja, et finantskorrektsiooni otsuses on ebaõigesti kohaldatud finantskorrektsiooni menetluse algatamise hetkel kehtinud ühendmäärust, korrektne ja õiguspärane oleks kohaldada toetuse rahuldamise hetkel kehtinud 21.09.2018 jõustunud ühendmääruse redaktsiooni (edaspidi *vana ühendmäärus*). Seetõttu leiab taotleja, et rakendusüksuse poolt tehtud finantskorrektsiooni aluseks olnud rikkumine on ära langenud, kuna finantskorrektsiooni otsuses väljatoodud rikkumisele vanas ühendmääruses korrektsiooni alus puudus.

HMS § 44 lg 1 loetleb alused, millede esinemise korral haldusorgan menetlusosalise taotlusel haldusmenetluse uuendab. Rakendusüksus on seisukohal, et käesoleval juhul puudub alus haldusmenetluse uuendamiseks ja finantskorrektsiooni kehtetuks tunnistamiseks. Rakendusüksus küll nõustub taotlejaga, et Riigikohtu otsusest nr 5-23-2 tingituna ei ole finantskorrektsiooni otsuses kohaldatud korrektset ühendmääruse redaktsiooni ja sätteid, kuid leiab samas, et see ei too kaasa otsuse tühistamist ega rikkumisele kohaldatava korrektsioonimäära muutust.

Riigikohus on 03.10.2017 otsuses nr 3-15-1022 märkinud, et eksliku õigusliku aluse kasutamine on haldusakti oluline puudus, kuid see ei pruugi tuua siiski vältimatult kaasa akti tühistamist juhul, kui on olemas haldusakti andmiseks asjakohane regulatsioon ning on ilmselge, et esinevad õiguslikud ja faktilised alused haldusakti põhjendamiseks. Olenemata kohaldatavast ühendmääruse redaktsioonist on toetuse saaja otsuses märgitud asjaoludel rikkunud riigihangete seaduse sätteid. Kaalutlemise tulemusel kohaldatav finantskorrektsiooni määr jääb muutumatuks, mistõttu ei too ebaõige ühendmääruse kohaldamine toetuse saajale kaasa teistsuguseid õiguslikke tagajärgi ega finantskoormuse vähenemist.

Rakendusüksus ei nõustu, et finantskorrektsiooni aluseks olnud rikkumine on ära langenud, kuna vanas ühendmääruse redaktsioonis pole sellisele rikkumisele korrektsiooni ette nähtud. Käesoleva finantskorrektsioonis oli etteheidetavaks rikkumiseks, et hankija on riigihanke nr 199343 alusdokumentides kehtestanud tingimuse, mille kohaselt peavad töövõtja poolt hangitavad täitmistagatis ja ettemakse tagatis olema väljastatud Eesti panga poolt või tellija poolt aktsepteeritava välisriigi panga poolt, millel on vähemalt reiting A3 vastavalt Moody's reitingule pankade finantsnäitajate kohta. Rakendusüksus jääb finantskorrektsiooni otsuses toodud põhjenduste juurde, et nimetatud tingimus piirab põhjendamatult välisriigist pärit pakkujaid, ei ole proportsionaalne ega asjakohane ning on vastuolus RHS § 3 p-s 2 sätestatud isikute võrdse kohtlemise põhimõttega.

Kirjeldatud rikkumisele on rakendusüksus kohaldanud ühendmääruse § § 22³ lg 1 p 4 ja lg 2 p 1 koosmõjul viieprotsendilist finantskorrektsiooni määra. Vaatamata imperatiivsetele sätetele, on rakendusüksus korrektsioonimäära suurust täiendavalt ja alternatiivselt kaalunud ühendmääruse §-ile 22⁸ tuginedes, mis võimaldab määra suurust alandada kahele protsendile. Ka alternatiivse kaalumise tulemusena leidis rakendusüksus, et viiest protsendist madalama finantskorrektsiooni määra kohaldamine ei ole otsuses viidatud hankerikkumisele põhjendatud.

Vanas ühendmääruses kohaldub viidatud rikkumisele § 22 lg 14, mille järgi vähendatakse hankelepingule eraldatavat toetust kuni 10 protsenti, kui hankemenetluse korraldamisel ilmneb riigihangete seaduses sätestatud nõuete rikkumine, mida ei ole lõigetes 2–11 ja 13 nimetatud. Sõltuvalt rikkumise raskusest võib kohaldada 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra. Järelikult võimaldab § 22 lg 14 rakendusüksusel teostada kaalutusõigust vahemikus 0-10 protsenti ning 25 protsenti.

Tuginedes eespool märgitud Riigikohtu 03.10.2017 otsusele nr 3-15-1022, on finantskorrektsiooni otsuse tegemiseks olemas asjakohane regulatsioon ning esinevad õiguslikud ja faktilised alused haldusakti põhjendamiseks. Rakendusüksus on finantskorrektsiooni otsuses kaalunud ja selgitanud, miks ei saa konkreetsele rikkumisele kohaldada viiest protsendist madalamat korrektsioonimäära. Rakendusüksuse hinnangul on sellekohased põhjendused aktuaalsed ja asjakohased ka vana ühendmääruse § 22 lg 14 alusel korrektsioonimäära kohaldamisel ja motiveerimisel.

Ühendmääruse seletuskirjas on väljendatud seisukohta, et korrektsioonimäära valikul tuleb lähtuda analoogia alusel samalaadse rikkumise korral kohaldatavast finantskorrektsiooni määrast, mistõttu vastab finantskorrektsiooni otsuses kirjeldatud rikkumine vana ühendmääruse § 22 lg 11 punktis 5 ja lg-s 12 kirjeldatud rikkumise asjaoludele ning minimaalselt 5-protsendilisele finantskorrektsiooni määrale. Rakendusüksuse hinnangul ei esine sedavõrd erandlikke ja

kaalukaid asjaolusid, et finantskorrektsiooni otsuses kirjeldatud rikkumise osas rakendada 5 protsendist madalamat finantskorrektsiooni määra. Kirjeldatud rikkumine on muu hulgas kaasa toonud RHS §-s 3 sätestatud isikute võrdse kohtlemise põhimõtte olulise riive. Ühendmääruse seletuskirjas on väljendatud seisukohta, et RHS §-s 3 nimetatud üldpõhimõtete olulise riive korral tuleb eelduslikult rakendada 25% finantskorrektsiooni määra. Järelikult peab seadusandja RHS § 3 üldpõhimõtete rikkumist piisavalt oluliseks puuduseks, et selle esinemisel rakendada kõrgeimat määra, mistõttu ei saa toetuse saajal tekkida eelkirjeldatu valguses õigustatud ootust, et RHS § 3 üldpõhimõtete mittejärgimise korral peaks rakendatav finantskorrektsiooni määr 5 protsendist madalam olema.

Madalaima finantskorrektsiooni määra rakendamist ei näe käesoleva rikkumisega sarnaste juhtumite puhul ette ka Euroopa Komisjon. Vastavalt Euroopa Komisjoni 14.05.2019 rikkumiste juhendi nr C(2019) 3452 p 2.1 alapunktile 11 tuleb selliste lepingu täitmise tingimuste kasutamise korral, mis ei ole teiste juhendis nimetatud õigusnormi rikkumise liigi tähenduses diskrimineerivad, kuid on ikkagi ettevõtjate juurdepääsu piiravad, rakendada 10%-list korrektsoonimäära. Juhtumil, mil kohaldati piiravaid kriteeriume, tingimusi või tehnilisi kirjeldusi, kuid minimaalne konkurents oli siiski tagatud, s.t mitu ettevõtjat esitas pakkumuse ja vastasid kvalifitseerimistingimustele, võimaldab EK juhend rakendada 5%-list korrektsoonimäära.

Haldusorganil on võimalik finantskorrektsiooni otsuse motivatsiooni hilisemalt täiendada, seda ennekõike juhul, kui on eeldada, et ta oleks algse otsuse tegemisel samadest kaalutlustest lähtunud. Riigikohus on 29.11.2012 otsuses nr 3-3-1-29-12 leidnud, et kohus võib haldusakti kontrollimisel arvestada haldusorgani poolt hilisemalt, nt kohtumenetluse käigus esitatud põhjendustega. Riigikohus on samas lahendis pidanud võimalikuks põhjendamispuudustega haldusakti tühistamata jätmist, kui on ilmselge, et haldusorgan peaks vaidlustatud haldusakti uuesti välja andma.

2. Toetuse saaja arvamus ja vastuväited otsuse eelnõule

Haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalisele võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Rakendusüksus edastas 16.08.2023 toetuse saajale taotluse rahuldamata jätmise otsuse eelnõu ja palus esitada omapoolne seisukoht hiljemalt 21.08.2023. Transpordiamet omapoolseid täiendavaid seisukohti ei esitanud.

3. Otsuse vaidlustamine

Otsuse peale võib esitada vaide Riigi Tugiteenuste Keskusele 30 päeva jooksul, arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, mil isik pidi teada saada oma õiguste rikkumisest (haldusmenetluse seaduse § 73 lg 2 ja § 75).

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristi Sell
osakonnajuhataja

Koostaja: Marliis Elling
663 1864
marliis.elling@rtk.ee